

30 Οκτωβρίου 2020

Τελευταίος Σταθμός (Σεφέρης Γιώργος)

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Λογοτεχνία (ποίηση & πεζογραφία)

Λίγες οι νύχτες με φεγγάρι που μ' αρέσαν.

Τ' αλφαβητάρι των άστρων που συλλαβίζεις

όπως το φέρει ο κόπος της τελειωμένης μέρας
και βγάζεις άλλα νοήματα κι άλλες ελπίδες,
πιο καθαρά μπορείς να το διαβάσεις.
Τώρα που κάθομαι άνεργος και λογαριάζω
λίγα φεγγάρια απόμειναν στη μνήμη·
νησιά, χρώμα θλιμμένης Παναγίας, αργά στη χάση
η φεγγαρόφωτα σε πολιτείες του βοριά ρίχνοντας κάποτε
σε ταραγμένους δρόμους ποταμούς και μέλη ανθρώπων
βαριά μια νάρκη.
Κι όμως χτες βράδυ εδώ, σε τούτη τη στερνή μας σκάλα
όπου προσμένουμε την ώρα της επιστροφής μας να χαράξει
σαν ένα χρέος παλιό, μονέδα που έμεινε για χρόνια
στην κάσα ενός φιλάργυρου, και τέλος
ήρθε η στιγμή της πλερωμής κι ακούγονται
νομίσματα να πέφτουν πάνω στο τραπέζι·
σε τούτο το τυρρηνικό χωριό, πίσω από τη θάλασσα του Σαλέρνο
πίσω από τα λιμάνια του γυρισμού, στην άκρη
μιας φθινοπωρινής μπόρας το φεγγάρι
ξεπέρασε τα σύννεφα, και γίναν
τα σπίτια στην αντίπερα πλαγιά από σμάλτο.
Σιωπές αγαπημένες της σελήνης.

Είναι κι αυτός ένας ειρμός της σκέψης ένας τρόπος

ν' αρχίσεις να μιλάς για πράγματα που ομολογείς
δύσκολα, σε ώρες όπου δε βαστάς, σε φίλο
που ξέφυγε κρυφά και φέρνει
μαντάτα από το σπίτι κι από τους συντρόφους,
και βιάζεσαι ν' ανοίξεις την καρδιά σου
μη σε προλάβει η ξενιτιά και τον αλλάξει.
Ερχόμαστε απ' την Αραπιά, την Αίγυπτο, την Παλαιστίνη, τη Συρία·
το κρατίδιο
της Κομμαγηνής, που 'σβησε σαν το μικρό λυχνάρι
πολλές φορές γυρίζει στο μυαλό μας,
και πολιτείες μεγάλες που έζησαν χιλιάδες χρόνια
κι έπειτα απόμειναν τόπος βοσκής για τις γκαμούζες
χωράφια για ζαχαροκάλαμα και καλαμπόκια.
Ερχόμαστε απ' την άμμο της έρημος απ' τις θάλασσες του Πρωτέα,
ψυχές μαραγκιασμένες από δημόσιες αμαρτίες,
καθένας κι ένα αξίωμα σαν το πουλί μες στο κλουβί του.
Το βροχερό φθινόπωρο σ' αυτή τη γούβα
κακοφορμίζει την πληγή του καθενός μας
η αυτό που θα 'λεγες αλλιώς, νέμεση μοίρα
η μοναχά κακές συνήθειες, δόλο και απάτη,
η ακόμη ιδιοτέλεια να καρπωθείς το αίμα των άλλων.
Εύκολα τρίβεται ο άνθρωπος μες στους πολέμους·
ο άνθρωπος είναι μαλακός, ένα δεμάτι χόρτο·

χειλία και δάκτυλα που λαχταρούν ένα άσπρο στήθος
μάτια που μισοκλείνουν στο λαμπύρισμα της μέρας
και πόδια που θα τρέχανε, κι ας είναι τόσο κουρασμένα,
στο παραμικρό σφύριγμα του κέρδους.

Ο άνθρωπος είναι μαλακός και διψασμένος σαν το χόρτο,
άπληστος σαν το χόρτο, ρίζες τα νεύρα του κι απλώνουν·
σαν έρθει ο θέρος

προτιμά να σφυρίξουν τα δρεπάνια στ' άλλο χωράφι·
σαν έρθει ο θέρος

άλλοι φωνάζουνε για να ξορκίσουν το δαιμονικό
άλλοι μπερδεύονται μες στ' αγαθά τους, άλλοι ρητορεύουν.

Αλλά τα ξόρκια τ' αγαθά τις ρητορείες,
σαν είναι οι ζωντανοί μακριά, τι θα τα κάνεις;

Μήπως ο άνθρωπος είναι άλλο πράγμα;

Μην είναι αυτό που μεταδίνει τη ζωή;

Καιρός του σπείρειν, καιρός του θερίζειν.

Πάλι τα ίδια και τα ίδια θα μου πεις φίλε.

Όμως τη σκέψη του πρόσφυγα τη σκέψη του αιχμάλωτου
τη σκέψη

του ανθρώπου σαν κατάντησε κι αυτόςπραμάτεια
δοκίμασε να την αλλάξεις, δεν μπορείς.

Ίσως και να 'θελε να μείνει βασιλιάς ανθρωποφάγων

ξοδεύοντας δυνάμεις που κανείς δεν αγοράζει
να σεργιανά μέσα σε κάμπους αγαπάνθων
ν' ακούει τα τουμπελέκια κάτω απ' το δέντρο του μπαμπού,
καθώς χορεύουν οι αυλικοί με τερατώδεις προσωπίδες.
Όμως ο τόπος που τον πελεκούν και που τον καίνε σαν
το πεύκο, και τον βλέπεις
είτε στο σκοτεινό βαγόνι, χωρίς νερό, σπασμένα τζάμια, νύχτες και νύχτες
είτε στο πυρωμένο πλοίο που θα βουλιάξει καθώς το δείχνουν οι στατιστικές,
ετούτα ρίζωσαν μες στο μυαλό και δεν αλλάζουν
ετούτα φύτεψαν εικόνες ίδιες με τα δέντρα εκείνα
που ρίχνουν τα κλωνάρια τους μες στα παρθένα δάση
κι αυτά καρφώνονται στο χώμα και ξαναφυτρώνουν·
ρίχνουν κλωνάρια και ξαναφυτρώνουν δρασκελώντας
λεύγες και λεύγες·
ένα παρθένο δάσος σκοτωμένων φίλων το μυαλό μας.
Κι α σου μιλώ με παραμύθια και παραβολές
είναι γιατί τ' ακούς γλυκότερα, κι η φρίκη
δεν κουβεντιάζεται γιατί είναι ζωντανή
γιατί είναι αμίλητη και προχωράει·
Στάζει τη μέρα στάζει στον ύπνο
μνησιπήμων πόνος.

Να μιλήσω για ήρωες να μιλήσω για ήρωες: ο Μιχάλης

που έφυγε μ' ανοιχτές πληγές απ' το νοσοκομείο
ίσως μιλούσε για ήρωες όταν, τη νύχτα εκείνη
που έσερνε το ποδάρι του μες στη συσκοτισμένη πολιτεία,
ούρλιαζε ψηλαφώντας τον πόνο μας· «Στα σκοτεινά
πηγαίνουμε, στα σκοτεινά προχωρούμε...»
Οι ήρωες προχωρούν στα σκοτεινά.

Λίγες οι νύχτες με φεγγάρι που μ' αρέσουν.

Cava dei Tirreni, 5 Οκτωβρίου '44

Πηγή: agiazoni.gr